

SBI-ANVISNING 273

Tage

Materialer, opbygning, egenskaber, detaljer

1. udgave 2019

MÅ JEG KOPIERE DENNE BOG?

Reglerne for kopiering af bøger kan være svære at finde rundt i. For at hjælpe dig har vi samlet de vigtigste regler her.

MÅ JEG KOPIERE EN E-BOG?

Hvis du har købt en e-bog, må du i princippet gerne dele den med andre personer i din husstand. Derimod må du ikke dele en e-bog med andre uden for husstanden, såsom venner, studiekammerater, facebookgrupper m.m. Beboerne på dit kollegie tæller heller ikke med i husstanden.

Det er selvfølgelig altid en betingelse, at du har købt e-bogen lovligt, og du må fx ikke dele en e-bog, som er lånt på biblioteket.

Det er i øvrigt også ulovligt at modtage en kopieret bog eller e-bog.

MÅ JEG KOPIERE EN TRYKT BOG?

Du må kopiere en trykt bog, men kun til privat brug, dvs. til dig selv eller personer i din nærmeste omgangskreds. Du må kun kopiere den i 1-2 eksemplarer. Hvis du nøjes med at kopiere et par sider, må du tage op til 5-6 kopier af hver side.

Hvis du derimod vælger at scanne bogen, gælder samme regler som for kopiering af e-bøger, dvs. at det kun er dig selv og medlemmer af din husstand, som må benytte det scannede eksemplar.

Det er ikke tilladt at bruge kopibutikker til at lave kopier af lærebøger.

HVAD KAN DER SKE VED AT OVERTRÆDE REGLERNE?

Ifølge ophavsretsloven er det ulovligt at kopiere og dele bøger, ud over ovennævnte undtagelser.

Hvis du overtræder reglerne, kan du blive idømt erstatningsansvar, bødestraf og i grove tilfælde fængselsstraf.

En typisk bødestraf for ulovlig deling af fagbøger er 5-10.000 kroner.

TAGE

Materialer, opbygning, egenskaber, detaljer

Erik Brandt
Tommy Bunch-Nielsen
Martin Morelli

SBI-anvisning 273
Statens Byggeforskningsinstitut, Aalborg Universitet København
2019

TITEL	Tage
UNDERTITEL	Materialer, opbygning, egenskaber, detaljer
SERIETITEL	SBI-anvisning 273
FORMAT	E-bog
UDGAVE	1. udgave
UDGIVELSEÅR	2019
UDGIVET DIGITALT	Januar 2019
FORFATTER	Erik Brandt, Tommy Bunch-Nielsen, Martin Morelli
REDAKTION	Niels Samsø Nielsen
SPROG	Dansk
SIDETAL	408
LITTERATURHENVISNINGER	Side 382
EMNEORD	Klimaskærm, tag, trækonstruktioner, ventilation
ISBN	978-87-563-1904-1
LAYOUT	Finn Gattmann
TEGNINGER	Claus Nielsen, Niels Samsø Nielsen, Michael Ulf Bech
FOTOS	Erik Brandt, Lars Due (Isolink)
OMSLAGSILLUSTRATION	Michael Ulf Bech
UDGIVER	Statens Byggeforskningsinstitut, Aalborg Universitet A.C. Meyers Vænge 15, 2450 København SV E-post sbi@sbi.aau.dk www.sbi.dk

Der gøres opmærksom på, at denne publikation er omfattet af ophavsretsloven

INDHOLD

FORORD	7
INDLEDNING	9
Brug af anvisningen	9
1 TAGTYPER – UDFORMNING OG VIRKEMÅDE	12
1.1 Tagudformning	12
1.2 Ventilerede og uventilerede konstruktioner	16
1.3 Varme og kolde tage	18
2 VALG AF TAGKONSTRUKTION	26
2.1 Vandtæthed og fugttæthed	27
2.2 Vandafledning fra tage	32
2.3 Ventilation af tage	47
2.4 Varmetab	56
2.5 Brandkrav til tage	65
2.6 Bæreevne og stabilitet	72
2.7 Støj	74
2.8 Sne og is på tage	80
2.9 Levetid	86
2.10 Miljøforhold	90
2.11 Indbrud	90
3 UNDERTAG	92
3.1 Formål med undertag	92
3.2 Fugtteknisk funktion af undertage	94
3.3 Typer af undertagsmaterialer	100
3.4 Detaljer med undertage	105
4 TAGELEMENTER	112
4.1 Typer af tagelementer	113
4.2 Detaljer med tagelementer	120
5 TAGDÆKNINGER	126
5.1 Typer af tagdækninger	126
5.2 Tagsten	129
5.3 Tagplader – fibercement bølgeplader	145
5.4 Skifertag	156

5.5 Metalplader	166
5.6 Zink og kobber (og aluminium)	177
5.7 Tagmembraner	193
5.8 Stråtage	227
5.9 Tagspån	242
5.10 Glastage	251
5.11 Grønne tage	255
6 KVISTE, OVENLYS OG TAGVINDUER	270
6.1 Ovenlys på flade tage	270
6.2 Ovenlys i rejste tage	275
6.3 Kviste	277
7 INDDÆKNINGER – GENNEMFØRINGER OG TILSLUTNINGER	284
7.1 Generelt	284
7.2 Tage med diskontinuert tagdækning	285
7.3 Tage med kontinuert tagdækning	301
8 RENOVERING AF TAGE	322
8.1 Bygningsreglementets krav ved reovering	322
8.2 Projektering af tagreovering	322
8.3 Efterisolering af tage	335
9 EKSEMPELSAMLING	358
9.1 Ventilerede tage	358
9.2 Uventilerede tage	361
9.3 Tagfod og kip	370
9.4 Eksempler på udformning af skunkrum, varme og kolde	373
10 ARBEJDSMILJØ VED ARBEJDE PÅ TAG	378
10.1 Særlige krav ved arbejde på tag	379
LITTERATUR	382
Litteratur i anvisningen	382
Supplerende litteratur	393
APPENDIKS A. TERMINOLOGI	400
APPENDIKS B. TJEKLISTE VED PROJEKTERING OG UDFØRELSE	406
Kontrol	406
APPENDIKS C. OMSÆTNING AF HÆLDNINGSANGIVELSER	408

FORORD

Denne anvisning omhandler generelle krav og anbefalinger til tage og tagdækninger i henhold til bestemmelserne i Bygningsreglement 2018 (BR18) (Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen, 2017).

Anvisningen behandler generelle retningslinjer uafhængigt af bygningstype og anvendelse. Anvisningen omhandler alle emner med tilknytning til tage, fx fugt tekniske forhold, ventilation, brand, energi og lyd. Nogle af emnerne er kun behandlet overordnet.

Anvisningen er rettet mod både nybyggeri og renovering, herunder efterisolering af tage.

Anvisningen er udarbejdet af seniorforsker Erik Brandt (hovedforfatter), adjungeret professor Tommy Bunch-Nielsen og seniorforsker Martin Morelli.

Derudover har arkitekt Niels Samsø Nielsen støttet det redaktionelle arbejde.

Arbejdet med anvisningen er fagligt støttet af en følgegruppe bestående af:

Bjarne A. Andersen (VELUX A/S)

Thomas Bach (Perform A/S)

Frank Brøndum (Cembrit A/S)

Jens Dons (Byggeskadefonden)

Morten Hjørlev Hansen (Fonden BYG-ERFA)

Filip Heiberg (Lundgaard & Tranberg Arkitekter)

Ralf Jensen m.fl. (VMZINC)

Mikael Koch (Træinformation)

Søren Meyer (Grundejernes Investeringsfond)

Esben Mølgaard (IBF)

Kenneth Nielsen (Byggeskadefonden vedrørende Bygningsfornyelse)

Torben Nielsen (Icopal)

Sasha Nikolic m.fl. (DAFA A/S)

Bjarne Pedersen (Rambøll)

Lars Pedersen (Monier A/S)

Søren Rud Pedersen (Rockwool A/S)

Michael Petersen (Saint-Gobain)

Per Poulsen (SabetoFLEX)

Bent L. Rasmussen (Protan A/S)

Lauritz Rasmussen (Træelementforeningen)

Klaus Rughave (TEKNIQ)

Keld Stovgaard m.fl. (Nordic Waterproofing)

Niels Strange (Dansk Byggeri)

Roald Sølager (Isola A/S)

Martin Thomsen m.fl. (JUAL A/S)

Eva Marie Juul Tønning m.fl. (Mul10 Metal A/S)

Ud over ovennævnte har vi modtaget værdifulde kommentarer fra civilingeniør Georg Christensen, Bunch Bygningsfysik, arkitekt m.a.a. Bjarne Lund Johansen, NEXTTOOL (konstruktionstekniske forhold, spåntage), diplomingeniør Jørgen Nymark Klausen, Teknologisk Institut (tegltag), ingeniør Carl Axel Lorentzen, Glasfakta (glastage), professor Anker Nielsen, SBI (sne og is), Signe Mehlsen, Byggeriets Arbejdsmiljøbus (arbejdsmiljø), seniorforsker Birgit Rasmussen, SBI (lyd), tømrermester Michael Simonsen, Dansk Håndværk og bygningskonstruktør Anders Bach Vestergaard, Dansk Brand- og sikringsteknisk Institut (brandtekniske forhold).

Vi takker alle bidragydere for deres bemærkninger til anvisningen, som på den måde har fået den ønskede faglige bredde.

Anvisningen er muligjort med økonomisk støtte fra:

Cembrit A/S
DAFA A/S
Dansk Byggeri
Eurotag Danmark A/S
Grundejernes Investeringsfond (GI)
IBF A/S
Icopal A/S
Isola A/S
JUAL A/S
Kalk- og Teglværksforeningen af 1893
Kerrn-Jespersens Fond
Knud Højgaards Fond
Monier A/S
Mul10 Metal A/S
Nordic Waterproofing/Phønix Tag Materialer A/S
Protan A/S
Rockwool A/S
SabetoFLEX
Saint-Gobain Denmark A/S
TEKNIQ
Træelementforeningen
VELUX A/S
VMZINC

Vi takker alle bidragydere for deres økonomiske bidrag, som har gjort udarbejdelsen af anvisningen mulig.

Statens Byggeforskningsinstitut, Aalborg Universitet København
Afdelingen for Byggeteknik og Proces

Ruut Peuhkuri
Forskningschef